

РЕШЕНИЕ

на Постоянната комисия по стопански науки и управление на НАОА за резултатите от извършено оценяване по процедура за програмна акредитация на професионално направление професионално направление 3.9 „Туризм“ в Нов български университет

1. Хронология на процедурата

Процедурата е открита с решение на Постоянната комисия по стопански науки и управление от 26.02.2020 г. (Протокол № 8) по искане на висшето училище (вх. № 95/10.02.2020 г.).

На заседание, проведено на 07.04.2021 г. (Протокол № 11), на основание чл. 88а, ал. 4 от ЗВО и чл. 12, ал. 6, т. 4 от ПДНАОА, членовете на ПКСНУ приеха доклада на утвърдената с решение на Акредитационния съвет на НАОА от 05.11.2020 г. (Протокол № 22) експертна група в състав:

1. Проф. д-р Мария Станкова, Югозападен университет „Неофит Рилски“ – гр. Благоевград – ръководител ЕГ
2. Доц. д-р Елка Дограмаджиева, Софийски университет “Св. Климент Охридски” - член на ЕГ
3. Христомир Христов, представител на практиката от областта на туризма – член на ЕГ

Наблюдаващ процедурата от ПКСНУ: д-р Алекс Орешков
Проверката е осъществена въз основа на предоставени от висшето училище документи и чрез проведени онлайн срещи.

С решение на Акредитационния съвет на Националната агенция по оценяване и акредитация (НАОА) от 02.12.2015 г. (Протокол № 28) е дадена програмна акредитация на професионално направление 3.9 Туризм на НБУ, с получена обща оценка **7.80** съгласно чл. 79 (1) на ЗВО, за което ВУ е уведомено с писмо с изходящ № 189 от 01.02.2016 г. Срокът на валидност на акредитацията е 5 години.

При предходната акредитация на ПН 3.9 Туризм, Постоянната комисия по Стопански науки и управление при НАОА дава **четири препоръки**:

Препоръка 1. Да се увеличи дела на преподавателите с хабилитация и компетенции в научно направление „Икономика и управление (Туризм)“ в програмите за ОКС „Бакалавър“ и „Магистър“, със срок декември 2016 г.

В рамките на ПН 3.9 Туризм в НБУ, са предприети действия по разширяване на академичния състав. Видно от предоставената от НБУ информация, след трансформацията на БП „Туризм“ (уч. 2016/2017 г.) в БП „Управление на туризма“ (уч. 2017/2018 г.), списъкът на преподавателите е разширен със 7 хабилитирани преподаватели с конкретни компетенции за водените от тях курсове. Към края на оценявания период е обявен един конкурс за главен асистент в ПН 3.9 Туризм, след който на щат е назначен спечелилия кандидат, притежаващ ОНС „доктор“ в научна специалност 3.9 Туризм (Икономика и управление). В хода на настоящата процедура, от ръководството на Департамента бяха заявени намерения за стартиране на нови конкурси, в съответствие с Плана за развитие на академичния състав на Департамент „Администрация и управление“.

Препоръката е изпълнена.

Препоръка 2. Да се създадат предпоставки за обвързване на научно-изследователската дейност на преподавателите с конкретиката на ПН 3.9 Туризм, със срок декември 2016 г.

В Департамент „Администрация и управление“ на НБУ, включително и за ПН 3.9 Туризм, са създадени условия за планиране и реализиране на научноизследователската дейност (НИД) на преподавателите. Наличен е План за развитие на департамента, според който НИД е приоритет, включително и обвързването ѝ с обучението в ПН. Към декември 2016 г. се констатира, че членове

на академичния състав са участвали в 9 научноизследователски проекта (в страна и чужбина) и са реализирали 12 участия в научни форуми в конкретиката на направлението. В края на оценявания период се регистрира увеличение от над 4 пъти на публикациите в тематиката на туризма (54 броя) спрямо 2015 г. (13 броя). Не е възможно да се установи относителния дял на тези публикации спрямо всички публикации на преподавателите в ПН 3.9 Туризм, тъй като подадената информация се отнася само за 16 преподаватели, които формират 42 % от академичния състав на ОТД в НБУ, обслужващ професионалното направление.

Препоръката е изпълнена.

Препоръка 3. Да се увеличи дела на публикуваните учебници и учебни помагала по профилиращи дисциплини, в издателства на НБУ и външни, с редакционна колегия и след обсъждане и приемане на съвети на департаменти, със срок декември 2016 г.

До края на 2016 г. са издадени 2 учебника в конкретиката на направлението (през 2015). В НБУ е установен ред за рецензиране и обсъждане на публикациите на преподавателите. Към момента на настоящата процедура е видна устойчива тенденция на нарастване на броя на публикуваните в направлението учебници, които е общо 6. Същевременно, с допълнителни авторски учебни материали и помагала в електронен вариант е осигурено обучението в учебната платформа на НБУ – MOODLE.

Препоръката е изпълнена.

Препоръка 4. Да се преработи учебния план в магистърските програми, така че да се постигне по-висока степен на приемственост с бакалавърските програми в ПН 3.9 Туризм със срок: декември 2016 г.

В НБУ, включително и за ПН 3.9 Туризм, ежегодно се извършва мониторинг и актуализация, както и усъвършенстване на отделни курсове и въвеждане на нови такива, както на бакалавърско, така и на магистърско ниво. В изпълнение на препоръка № 4, през учебната 2016/2017 г. са предприети действия по трансформиране на образователните програми в ПН 3.9, с оглед постигане на по-висока степен на приемственост между магистърска и бакалавърска степен. БП „Туризм“ е цялостно обновена и от учебната 2017/2018 година се предлага под наименованието БП „Управление на туризма“. В същия период, МП „Управление на туризма“ е трансформирана в МП „Мениджмънт на туристическия бизнес“. С оглед постигане на синхронизация в учебните планове на бакалавърско и магистърско ниво, в програмите в четвъртата година от бакалавърската степен са въведени 3 специализации: Управление на туроператорската и турагентската дейност, Управление на хотелиерството и ресторантьорството и Културен туризм.

Препоръката е изпълнена.

2. Констатации и оценки за изпълнението на критериите за програмна акредитация на професионално направление в съответствие със стандартите и насоките за осигуряване на качеството в Европейското пространство за висше образование (ESG) – част 1 (1-10) и по смисъла на чл. 78, ал. 3 от ЗВО (Таблица 4):

Въз основа на изводите в доклада на експертната група ПКЧНУ направи следните констатации и оценки за изпълнението на критериалната система:

Констатации за изпълнението на критерий 1.1 в съответствие със стандарт 1 от ESG – част 1 (1-10): „При извършване на обучение в професионалното направление се поддържа и развива политика за осигуряване на качеството, която се оповестява и е част от стратегическото управление на висшето училище“.

Основно звено, в което се осъществява обучението в ПН 3.9 Туризм е департамент "Администрация и управление", създаден с решение на Академичния съвет от 23.02.2016 г. като правоприемник на департаменти „Бизнес администрация“ и „Публична администрация“.

Обучението в ПН 3.9 Туризъм в НБУ в ОКС „професионален бакалавър“ (РФО), в ОКС „бакалавър“ (РФО и ДФО) и в ОКС „магистър“ (РФО и ДФО) съответства като философия и организация на публично оповестените мисия, цели и приоритети на ВУ и обучаващия департамент. Визията и стратегическите цели за развитие на направлението, при все че липсва Стратегия за развитие в конкретиката на ПН 3.9, са изведени в План за академично развитие на Департамент „Администрация и управление“ за периода 2019-2021 г.

В НБУ функционира сертифицирана по БДС EN ISO 9001:2015 СУК. Вътрешно нормативната ѝ рамка е публично оповестена и включва наръчник и политика за осигуряване на качеството, действащи и в аспектите на предлаганото обучение в ПН 3.9 Туризъм в РФО и ДФО. С цел оценяване и поддържане на качеството, се провеждат вътрешни и външни одити на системата. За периода на оценка са планирани и осъществени 2 вътрешни одита в Департамент „Администрация и управление“. Перманентно се провеждат вътрешни и външни оценки, проверки и мониторинг на учебната документация. През 2016/2017 г. е проведена вътрешна атестация на бакалавърската програма, в съответствие с процедури, разписани в СУК.

В НБУ е налице и се прилага политика за осъществяване на взаимовръзката между научноизследователската, образователната дейност и трансфера на резултати от научни изследвания към заинтересовани страни в ПН 3.9 Туризъм.

Констатации за изпълнението на критерий 1.2 в съответствие със стандарт 1 от ESG – част 1 (1-10): „Управление на качеството на образованието“.

В НБУ е изградена организация за управление на качеството на образованието, администрирано и осъществявано на ниво ВУ. В рамките на СУК, дейността на Комисията по качество, Факултетните съвети и Център за качество и оценяване, обхващат включително и аспектите, свързани с дейността на преподавателите и удовлетвореността на студентите от ПН 3.9 Туризъм. Във ВУ периодично се провеждат обучения за осигуряване на качеството и повишаване на квалификацията, в които участват и преподаватели от ПН 3.9 Туризъм.

В НБУ се спазват академичните свободи, академичната и научната етика и са установени необходимите процедурни правила за прилагане и поддържане на високи професионални и етични стандарти, за регламентиране на патентното дело и за защита на интелектуалната собственост. Прилага се специализиран софтуер срещу случаите на академични измами и плагиатството и се поддържа отчетност. През оценявания период в ПН 3.9 Туризъм не са документирани прояви на дискриминация. Комуникацията между студенти и преподаватели е активна.

Констатации за изпълнението на критерий 2.1 в съответствие със стандарт 2 от ESG – част 1 (1-10): „Висшето училище извършва обучение по професионалното направление като прилага процедури за разработване, одобряване, наблюдение и обновяване на учебната документация (квалификационни характеристики, учебни планове и програми и др.) при съдействието на представители на партньорски организации, студенти и други заинтересовани страни“.

В НБУ, включително и за ПН 3.9 Туризъм са разработени стандарти за учебна документация, основани на съответните държавни и вътрешни нормативни актове, в които са определени изискванията за основните елементи на документацията, както и процедурите за нейното обновяване.

В ПН 3.9 Туризъм се поддържа връзка с представители на практиката. Като преподаватели са привлечени експерти от различни сектори на туристическата индустрия и се отчита тяхното становище при прегледа и актуализацията на учебната документация. Набира

се и се анализира информация от тях по отношение на професионалната подготовка на студентите. Практическото обучение е застъпено в достатъчна степен в учебните планове. Относителният дял на провежданото такова в реална среда от общия хорариум е, както следва: 60% за БП „Мениджмънт на хотелиерството и ресторантьорството“ (РФО), 23% за БП „Управление на туризма“ (РФО и ДФО) и 21% за магистърските програми (РФО и ДФО).

В НБУ съществува разписана и публично оповестена система за оценка на студентите по учебни курсове и програми. Тя е част от СУК и Наредбата за учебния процес. Студентите, включително и от ПН 3.9 Туризм имат достъп до съответните изисквания в Електронния каталог на НБУ и в обучителната електронна платформа Moodle. Изпитите в РФО и ДФО се провеждат присъствено.

В ПН 3.9 Туризм се поддържа информация и се извършва сравнителен анализ с аналогични програми от други ВУ в страната и чужбина. Констатира се висока степен на съвместимост на бакалавърските и магистърските програми в оценяваното направление с водещи университети в страната и чужбина.

В НБУ, включително и в ПН 3.9 Туризм са налични и се прилагат нормативно регламентирани за ВУ процедури при разработване, обсъждане, приемане, утвърждаване и актуализиране на учебната документация. С тях са ангажирани конкретни структурни звена при ясно определени функции, задължения и отговорности.

В действащата СУК в НБУ е предвиден нормативен ред за проучване и отчитането на мнението на потребители на кадри и на студенти при разработване и обновяване на учебната документация. През оценявания период в ПН 3.9 Туризм се регистрират 137 студентски участия и 38 работодателски участия в прегледа на учебните програми, както и е извършена актуализация на 12 програми (специалности) и 203 учебни програми и паспорти на курсове. В партньорство с представители на практиката са разработени една бакалавърска програма - Управление на туризма и една магистърска - Мениджмънт на туристическия бизнес.

В НБУ е установена процедурна рамка за определяне структурата на учебната документация, съобразена със законово приетите изисквания. Тя се съблюдава и прилага и при трите ОКС за РФО и ДФО, обект на оценка в ПН 3.9 Туризм. Утвърдените учебни планове и аудиторни курсове в различните ОКС съблюдават Наредба № 21 от 2004 г. за прилагане на система за натрупване и трансфер на кредити във висшите училища. Броят присъждани кредити е еднакъв за програмите в РФО и ДФО, курсовете са напълно идентични, като е спазена присъщата разлика в хорариума. В изпълнение на законовите разпоредби, дисциплина по спорт е включена в общообразователните курсове за ОКС „бакалавър“ през 1 и 2 семестър. За ОКС „професионален бакалавър“ профилиращите дисциплини не са ясно открити. При ОКС „бакалавър“ профилиращите дисциплини са изведени като специализации, а при ОКС „магистър“ са включени в надграждащ семестър. В магистърските планове липсват факултативни дисциплини.

Констатации за изпълнението на критерий 3.1 в съответствие със стандарт 3 от ESG – част 1 (1-10): „Съществува система от правила и дейности, свързани със стимулиране на мотивацията и активната позиция на студентите в процеса на обучение по съответното професионално направление”.

Обучението на студентите от ПН 3.9 Туризм се провежда според действащите изисквания за ОКС, поставените образователни цели и задачи. Учебната документация се актуализира периодично, при отчитане на динамиката на средата. По отношение на изведените знания, умения и компетенции, може да се приеме, че в общ план представянето им съответства на ПН 3.9 Туризм, Националната квалификационна рамка и Европейската квалификационна рамка.

В НБУ съществува действаща система за включване на студентите в практически занимания, които да стимулират творческата им активност. Практическото обучение е регламентирано в Процедура за организиране на стажа и е включено в учебните планове. На регулярна база се проучва студентското мнение за практическите заниманията по утвърден въпросник за удовлетвореност, както и се провеждат персонални интервюта от програмните консултанти във връзка с практическото обучение по нарочна процедура.

В НБУ съществува практика регулярно на годишна база да се проучва мнението на студентите, включително и в ПН 3.9 Туризм за всяко от предлаганите ОКС и форми на обучение. Съблюдава се вътрешна рамка, според която се провеждат анкети през целия период на обучението - за удовлетвореност от курс, преподавател, програма, академично и административно обслужване. За периода 2015/16 – 2019/20 г. в ПН 3.9 Туризм са анкетирани общо 602 студента, като броят се запазва относително постоянен по години. Обект на проследяване е степента на заинтересованост на студентите от обучението по образователни програми в ПН 3.9 Туризм, както и се поддържа база от сравнителни данни за анализ на промените в интереса.

В висшето училище има приети ясни и съвременни публично оповестени методи за оценяване постиженията на студентите. Те са част от учебната документация и се регламентирант в СУК и в Наредбата за учебния процес. Принципите и критериите за формиране на изпитните оценки, както и условията за присъждане на кредити са публично оповестени.

В ПН 3.9 Туризм се поддържа обратна връзка между преподаватели и студенти, реализирана чрез преки контакти, съвременни средства за комуникация, провеждане на анкетни проучвания и форма на тюторна система. Към учебния процес са привлечени представители на практиката като гост-преподаватели. Към Програмния съвет на Департамент „Администрация и управление“ е включен експерт от сферата на туризма. Представители от практиката не участват по правило в държавните изпитни комисии. Установена е практиката в тях да се включват преподаватели-практици.

В НБУ мониторинга и анализа на качеството на образователния процес е нормативно регламентирано в рамките на СУК и се осъществява ежегодно. В дейностите, свързани с подобряване на качеството на образователния процес, участие вземат представители на студентите. Резултатите и анализите от проучванията на мнението на студенти се представят пред съответните ръководни органи и вземат предвид при актуализацията на учебните програми и промените в преподавателския състав. Процесът на разглеждане на студентски жалби е нормативно регламентиран в Наредбата за студентите в НБУ. За периода на оценка, са регистрирани 9 студентски жалби в ПН 3.9 Туризм.

Констатации за изпълнението на критерий 4.1 в съответствие със стандарт 4 от ESG – част 1 (1-10): „Институцията оповестява публично приетите от нея документи, очертаващи „жизнения цикъл” на студента: прием в съответното професионално направление, развитие, признаване и дипломиране, както и доказателства за последователното им и прозрачно прилагане”.

В НБУ са разписани правила и е създадена организация за привличане, прием и адаптация на студентите, включително в ПН 3.9 Туризм. Налична и публично оповестена е вътрешна нормативна рамка от правила и процедури, които следват „жизнения цикъл“ на студентите и предвиждат конкретни действия при приема, адаптирането и дипломирането на обучаваните. В рамките на оценявания период, броят на обучаваните студенти в ПН 3.9 Туризм отбелязва намаление във всички степени и форми на обучение. Спадът е най-вече изразен за ОКС „магистър“ и е по-характерен за РФО, отколкото за ДФО. Делът на дистанционно обучаваните студенти се увеличава за сметка на редовните – от 23 % на 34 % за ОКС „бакалавър“ и от 26 % на 29 % за ОКС „магистър“. Приемът на нови студенти в ОКС

„професионален бакалавър“ и ОКС „бакалавър“ бележи сравнително слаба тенденция на намаление (съответно -8% и -16%).

Има разписани и публично оповестени чрез сайта на НБУ процедури за признаване на придобито в чужбина висше образование, с цел продължаването му в НБУ, както и за признаване на завършени периоди на обучение в чуждестранно висше училище, в съответствие с принципите на Лисабонската конвенция и с утвърдените практики в страната и ЕС.

В НБУ и департамент „Администрация и управление“ са осигурени възможности за мобилност на студентите, чрез сключени 17 договора за сътрудничество по програма „Еразъм +“. В периода 2015/2016 – 2019/2020 в ПН 3.9 Туризм са осъществени общо 12 студентски мобилности.

В НБУ се насърчава участието на студенти (и докторанти) в изследователски и художественотворчески проекти и се подпомагат изявиите им в национални и международни научни форуми на всички етапи от тяхното обучение. Това е регламентирано по нормативен ред, чрез публично оповестени правила и процедури. Залегнало е в СУК и е един от показателите при осъществяване на вътрешна акредитация на департаментите в НБУ. Отчетен е нарастващ през годините дял на участниците в проекти от общия брой на студентите в ПН 3.9 - от 37 % на 56 %. Делът на участниците в научни форуми в началото и края на оценявания период е 28 %, като в отделни години достига до 34-35 %. Делът на студентите с научни публикации от общия брой студенти в ПН 3.9 за периода нараства от 3,3 % на 5,0 %. Дватама докторанти в направлението, показват добра публикационна активност.

В НБУ се спазват изискванията към съдържанието на основните документи за образование и квалификация, които университетът издава. Създадена е административна система за регистриране на реализацията на завършилите студенти. Дейността ѝ се обезпечават от Центъра за кариерно развитие и обучителни ресурси и създадената Алумни асоциация на НБУ. Към ПН 3.9 Туризм също функционира Алумни общност, осигуряваща база данни, поддържане на връзка със студентите, преминали през съответните програми и партньорство в осигуряването на възможности за стаж/работа на студентите.

Констатации за изпълнението на критерий 5.1 в съответствие със стандарт 5 от ESG – част 1 (1-10): „Институциите имат разработена политика за осигуряване на качествен академичен състав чрез прилагане на прозрачни процедури като част от стратегията за развитие на професионалното направление”.

В НБУ има публично оповестени конкретни и прозрачни процедури, отговарящи на законовите изисквания за приемане на работа на квалифицирани преподаватели, осигуряващи обучението в ПН 3.9 „Туризм“.

В обучението на студентите от ПН 3.9 Туризм в НБУ се включват преподаватели, получили научна степен и академична длъжност в разнообразни професионални направления и научни специалности. Това кореспондира на интердисциплинарната същност на туризма и необходимостта от разнообразни знания и разностранна професионална подготовка на кадрите в сектора. Общият брой на преподавателите на основен трудов договор в ПН 3.9 Туризм е 38, като придобита научна степен/академична длъжност в ПН 3.9. „Туризм“ имат 5 преподаватели (3 доценти и 2 главни асистенти), а с придобита научна степен/академична длъжност в други професионални направления, но с доказана компетентност в областта на туризма са 11 преподаватели (1 професор и 10 доценти). С доказана компетентност в областта на туризма са общо 16 преподаватели на ОТД или 42 % от преподавателите на ОТД в ПН 3.9 „Туризм в НБУ. Осигуреността на учебните дисциплини по учебен план с преподаватели на основен трудов договор е висока – 90% за ОКС „професионален бакалавър“, 97% за ОКС „бакалавър“ и средно 89% за ОКС „магистър“. Средната възраст на академичния състав е изчислена на 54,4 години. Относителният дял на хабилитираните преподаватели от общия преподавателски състав на първи ОТД за академичната 2019/2020 г. е 78% за ОКС „бакалавър“ и 76% за ОКС „магистър“. Хабилитираните преподаватели с доказана компетентност в

туризма са 14 души (37 % от преподавателския състав на ОТД към Департамента), като от тях 3-ма са хабилитация в ПН 3.9 Туризм.

В НБУ има действаща система за атестиране на академичния състав, както и за стимулиране на кариерното развитие на преподавателите. Осъществява се два вида атестиране: дългосрочно (обвързано с академичното израстване) и атестиране за допълнителна годишна заетост (обвързано с допълнителното възнаграждение на преподавателите). За периода на оценка, 43 % от щатния преподавателски състав, осигуряващ обучението в ПН 3.9. Туризм, е преминал с положителна оценка през процедура на дългосрочно атестиране, като се отчита израстване на академичния състав за периода на оценяване. През атестация на допълнителната заетост на годишна база с положителен резултат са преминавали около и над 80% от щатните преподаватели.

В НБУ има система за насърчаване на академичната мобилност и публично оповестени ясни правила. Мобилността се осъществява по програма „Еразъм +“ и по договор за сътрудничество с МГЛУ – Москва. В департамент „Администрация и управление“ е налице изходяща и входяща преподавателска мобилност.

Констатации за изпълнението на критерий 5.2 в съответствие със стандарт 5 от ESG – част 1 (1-10): „Научноизследователска и художествено-творческа дейност на академичния състав и участие на студентите и докторантите в нея”.

В НБУ съществува относително висока активност на участия на преподавателите от ПН 3.9 Туризм в изпълнение на научноизследователски и творчески проекти. За оценявания период общият им брой е 65, при наблюдавано увеличение в края на оценявания период спрямо началото. Относителният дял на преподавателите от ПН 3.9 „Туризм”, участвали в национални и международни проекти отбелязва леко увеличение от 43% на 45%. В НБУ има голяма активност по отношение организирането на допълнителни обучения на преподавателите - в периода 2015-2020 г. са проведени 47 обучения, в които са регистрирани 94 участия на преподаватели от ПН 3.9. Туризм. Констатира се също и положителна тенденция по отношение участието на студентите от ПН 3.9 Туризм в научни, практико-приложни и творчески изяви/проекти, като техният относителен дял нараства устойчиво в периода на оценяване. Тенденцията е устойчива, включително и по отношение на отчетения дял на студентите с научни публикации.

За акредитационния период са отчетени 687 публикации, от които, съобразно библиографското описание, 264 са изцяло в областта на ПН 3.9 Туризм. Общо за периода, реферирани публикации в тематиката на туризма са 91 на брой. От подадени поименни справки е видно също, че за последните 5 години има 11 публикации, индексирани в Scopus /WoS.

Въз основа на предоставените данни за преподавателите на ОТД, обслужващи обучението в ПН 3.9 Туризм на НБУ, е констатирано наличието на общо 165 цитирания за периода на акредитация, от които 6 цитирания (3,6%) в Scopus/Web of Science.

Констатации за изпълнението на критерий 6.1 в съответствие със стандарт 6 от ESG – част 1 (1-10): „Има осигурена и непрекъснато развиваща се финансова, материално-техническа и информационна база, необходима за учебно-преподавателската, научноизследователската, художествено-творческата и спортната дейност по професионалното направление, както и подходяща среда за дистанционно обучение, ако провеждат такова”.

ПН 3.9 Туризм използва обща за университета материално техническа база, чийто вид, площ, капацитет и оборудване са адекватни на обучавания брой студенти и предоставят необходимите условия за осъществяване на учебен и научно-изследователски процес. Материално-техническата база се развива, обновява и обогатява непрекъснато, което

осигурява предпоставки за качествени резултати. Налице е цялостна компютърна мрежа, осигурен достъп до интернет и достатъчен брой оборудвани компютърни учебни зали. Наличен е специализиран софтуер в широк спектър от дейности, характерни за туризма. На разположение на студентите и преподавателите от ПН 3.9 Туризм са голям брой библиотечни и информационни ресурси на хартиен и електронен носител, както и достъп до електронни бази данни, подпомагащи тяхното обучение и научно-изследователска дейност.

В НБУ е създадена надеждна среда за осъществяване на дистанционна форма на обучение. Обучението се провежда според нормативните изисквания, като е налице 100 %-ово осигуряване с дидактически ресурси на 4-то равнище и пълно покритие на учебното съдържание с учебни материали за самоподготовка. Присъствените периоди не надвишават 30 % от аудиторната заетост. Изпитните процедури са присъствени.

Академичното и административно обслужване е ясно регламентирано и информацията за него е публично достъпна. Ангажираността на преподавателите в академичното обслужване влияе при формане на трудовото им възнаграждение. Изградена е система (на тюторен принцип) за академично подпомагане и работа със студентите чрез програмни консултанти. Кариерното развитие и консултиране се осъществява от специализиран Център за кариерно развитие и обучителни ресурси.

Констатации за изпълнението на критерий 7.1 в съответствие със стандарт 7 от ESG – част 1 (1-10): „Институциите имат изградена организация за управление на информацията, свързана с реализацията на обучението по професионалното направление и последващата реализация на завършилите”.

НБУ проследява регулярно различните аспекти в реализацията на обучението. Информацията от студентите, алумни и бизнеса се събира, съхранява, обработва и използва като индикатор с цел осигуряване на контрол върху качеството на образование в ПН 3.9 „Туризм” Високият процент на реализацията на завършилите студенти е показател за качеството на обучение в университета. Съществува функционираща система за връзка с Алумни, вкл. в ПН 3.9 Туризм, която осигурява постоянна връзка с бизнеса и подкрепя за кариерното развитие на студентите. В "Департамент „Администрация и управление“ се поддържат собствени информационни масиви за световни и национални постижения, във връзка с актуалността на предлагания учебен материал в ПН 3.9 Туризм.

Констатации за изпълнението на критерий 8.1 в съответствие със стандарт 8 от ESG - част 1 (1-10): „Институциите публикуват ясна, точна, обективна, актуална и лесно достъпна информация за всички дейности, свързани с обучението по професионалното направление”.

НБУ осигурява устойчива среда за публикуване на различни видове информация, отнасяща се до предлаганото обучение, включително и в ПН 3.9 Туризм. Информацията е подробно представена, добре структурирана и достъпна на български и английски език на сайта на университета.

Висшето училище осигурява чрез сайта си необходимата информация за представяне на „жизнения цикъл“ на студентите, включително и за ПН 3.9 Туризм. Информацията се представя в общодостъпни раздели и в специализирани раздели с индивидуализиран достъп на потребителите. Създадени са условия за оповестяване на информация, отнасяща се до приема, условията за обучение, квалификационните форми, перспективите за професионална реализация, както и за възможностите за научноизследователската и художествено-творческа дейност на студенти и преподаватели от ПН 3.9 Туризм. Ежегодно се публикува Кандидат-студентски справочник. Центърът за кариерно развитие и обучителни ресурси осигурява информация за стажантски програми или свободни работни места.

Резултатите от научноизследователската работа на преподаватели и студенти се публикуват на страницата на НБУ, в електронния научен архив на университета и в университетски сборници и годишници. Департамент „Администрация и управление“ е организатор и партньор в научни форуми и други мероприятия, в които се включват студенти и преподаватели от ПН 3.9 Туризм.

НБУ оповестява публично чрез сайта си информация за партньорства, обучения и мобилности, достъпни за студенти и преподаватели. Налични са ясни правила и процедури за включването им в тях.

Констатации за изпълнението на критерий 9.1 в съответствие със стандарт 9 от ESG – част 1 (1-10): „Институциите извършват регулярен мониторинг (преглед) и актуализиране на учебните програми, съобразно еволюцията на научните знания и технологии, при обучението по професионалното направление”.

В ПН 3.9 Туризм се провежда текущ мониторинг, периодичен преглед и актуализиране на учебните програми. Проучването на студентското мнение и получаването на обратна връзка от обучаемите в НБУ е нормативно регламентирано и с дългогодишна практика. В рамките на акредитационния период е осъществено анкетиране на общо 602 студенти от ПН 3.9 Туризм. Поддържа се обратна връзка с алумни и специалисти от практиката, която е положителна по отношение на практическата насоченост на обучението в ПН 3.9 Туризм на НБУ. Съществува практика за проследяване успеваемостта на студентите. В случаите, когато се констатира проблеми в това отношение, се прави вътрешен анализ и се предприемат мерки и действия, насочени към повишаване качеството на обучението и на академичния състав в НБУ, които оказват непосредствено влияние върху успеваемостта на студентите.

Конкретните резултати от вътрешните анализи за ПН 3.9 Туризм показват висока степен на критичност и реалистичен подход към проблемите. Допълнително предоставените данни по години сочат увеличен дял на дипломираните студенти спрямо новоприетите (54% в ОКС „професионален бакалвър“; 90% - в ОКС „бакалавър“ и 92% в ОКС „магистър“), при липсваща информация за дела на дипломираните спрямо броя на студентите в съответния курс.

Констатации за изпълнението на критерий 10.1 в съответствие със стандарт 10 от ESG – част 1 (1-10): „Институциите извършват планирани дейности за самооценяване и външни оценки на всички учебни програми по професионалното направление”.

В НБУ за ПН 3.9 Туризм регулярно се осъществяват процеси на самооценки, както и има практика за мониторинг на учебните програми и дейности, подкрепени с предприемане на коригиращи действия. За периода на оценка, в последните две учебни години са проведени 2 вътрешни одита. СУК в НБУ е сертифицирана от 2019 г., след което сертифициращата организация е осъществила 2 външни одита. През изминалия период ПН 3.9 Туризм е било обект на акредитационен и следакредитационен контрол.

За ПН 3.9 Туризм се установят проучвания и анализи на конкурентната среда, в която се предлага и осъществява обучение. Отчетените конкурентни предимства, заедно с препоръки за промени от представители на бизнеса стоят в основата на актуализацията на учебната документация, като се отчита и мнението на студентите. В направлението се поддържат тесни контакти с бизнеса, обсъждат се възможностите за професионална реализация на студентите и са създадени условия за практически занимания в реална бизнес среда. В състава на държавните изпитни комисии на студентите от бакалавърските и магистърските програми в ПН 3.9 Туризм не се включват външни за ВУ представители на практиката. Установена е обаче практиката в комисиите да участват преподаватели-практици, както и преподаватели по туризм от други висши училища.

За ПН 3.9 Туризм в НБУ се отчитат конкретни резултати, свързани с усъвършенстване на дейността. Те са целенасочени по своя характер и са свързани с реализацията на набор от действия по изпълнение на препоръките от предходната акредитация, което е видно и от решението на НАОА по САНК.

В резултат на констатациите за резултатите от извършеното оценяване, проведено на **26.05.2021 г. (Протокол № 17)**, в съответствие с приетите от Акредитационния съвет на НАОА „Правила за гласуване на процедури за акредитация и за оценяване на проекти”, Постоянната комисия по стопански науки и управление предлага на Акредитационния съвет следното **РЕШЕНИЕ:**

1. Дава програмна акредитация на професионално направление 3.9 „Туризм” в Нов български университет на основание обща оценка **8.57 (осем цяло и петдесет и седем)**.

За ОКС „професионален бакалавър“

- „Мениджмънт на хотелиерството и ресторантьорството“ – редовна форма на обучение.

За ОКС „бакалавър“

- „Управление на туризма“ – редовна и дистанционна форма на обучение.

За ОКС „магистър“

- „Мениджмънт на туристически бизнес“ – редовна и дистанционна форма на обучение.
- „Мениджмънт на развлекателната индустрия“ – редовна форма на обучение.
- „Управление на луксозното хотелиерство“ – редовна форма на обучение.
- „Международен алтернативен туризм“ - редовна и дистанционна форма на обучение.
- „Културен туризм“ - редовна и дистанционна форма на обучение.

2. Срокът на валидност на акредитацията е до следващата акредитация на ПН 3.9, съгласно графика по чл. 81, ал. 2 от ЗВО.

3. Определя капацитет на професионално направление 3.9 „Туризм” в Нов български университет, за ОКС „професионален бакалавър“ – 120 студенти (редовна форма на обучение), за ОКС „бакалавър“ – 460 студенти (редовна и дистанционна форма на обучение), за ОКС „магистър“ - 270 студенти (редовна и дистанционна форма на обучение).

Общо за професионалното направление: 850 студенти .

Постоянната комисия по стопански науки и управление формулира следните препоръки:

1. Да се разработи Стратегия за развитие на ПН 3.9 Туризм.

Срок: м. юни 2022 г.

2. Да се увеличи броят на студентите, осъществяващи мобилност по различни образователни програми и двустранни споразумения.

Срок: постоянен

3. Да се оптимизира броят на учебните дисциплини, които се преподават от един преподавател.

Срок: постоянен

4. В учебните планове на програмите в ОКС „магистър“ да се включат факултативни дисциплини.

Срок: м. юни 2022 г.

Обща словесна оценка в съответствие с получената числова оценка: съществено съответствие

Председател на ПКЧНУ:

(проф. д-р Галина Младенова)